МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
_____Олена Гавриш
__ _____29.08_____2025року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Банківська справа

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа та страхування
Форма навчання	денна
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	150 годин /5 кредитів
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова
Форма семестрового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
Інформація про викладача, контактна інформація	Рудиченко Зульфія Шарібнурівна, викладач економічних дисциплін, викладач вищої категорії Робоче місце: м. Охтирка, вул. Сумська, 46, навчальна аудиторія 28, 066-354-36-49 E-mail: 1973HoMjaK@gmail.com
Розміщення курсу	https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=261

Силабус розглянуто на засіданні циклової комісії економічних спеціальностей
Протокол №1 від 28 08 2025року

Голова циклової комісії _____ Анна КОГУТ
Викладач _____ Зульфія РУДИЧЕНКО

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Метою викладання дисципліни банківська справа є: сформувати систему теоретичних і практичних знань про функціонування банківської системи, її принципи, роль в економіці, а також здобути компетентності, необхідні для роботи у фінансових установах. Студенти вивчають теорію грошей і кредиту, основи банківських операцій та закономірності функціонування грошового ринку.
Завдання вивчення дисципліни	Завдання даної дисципліни включає формування глибоких знань про банківську систему, розвиток практичних навичок у банківських операціях (кредитування, розрахунки, інвестиції), ознайомлення з законодавчою базою та розуміння ролі банків в економіці. Це дозволяє студентам навчитися аналізувати банківську діяльність, надавати послуги клієнтам та розуміти сучасні тенденції у сфері фінансів.

2.КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства. СК3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури. СК4. Розуміння принципів організації фінансових відносин. СК8. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК12. Здатність використовувати новітні інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Програмні результати навчання:	
Результати навчання	РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень. РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань. РН 07. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

	до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети. РН 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: економіка підприємства, бухгалтерський облік, фінанси, гроші та кредит, інформаційні системи та технології на підприємствах, менеджмент.

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни переходити до вивчення наступних дисциплін: навчальна практика з банківської справи, проходження виробничої практики.

5.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви змістовних модулів, тем	Всього годин	Аудиторні			Самостійна робота
			лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7
	Модуль 1					
	Тема: Теоретичні засади фінансового посередництва					
1	Гроші та грошові системи	4	2		2	
2	Кредит та його суть	4	2		2	
3	Кредитна система та її елементи	4	2			2
	Тема: Грошовий обіг та платіжні системи					
4	Грошовий обіг та грошова маса	8	2	2	2	2
5	Суть та основні принципи організації платіжних систем	4	2			2
6	Банківські платіжні системи	2	2			
7	Платіжні системи в інтернеті	4	2			2
	Всього	***30***	***14***	***2***	***6***	***8***
	Модуль 2					
	Тема: Сутність, принципи побудови та функціонування банківської системи					
8	Історія виникнення банківської системи	4	2		2	
9	Банківська система України	2	2			
10	Банківські об'єднання	4	2		2	
	Тема: Центральний банк та його роль у монетарному регулюванні економіки					
11	Центральний банк, його статус та функції	4	2			2
12	Емісія грошей та організація грошового обігу	6	2			4
13	Грошово – кредитна політика	2	2			
14	Регулювання діяльності комерційних банків	4	2		2	
15	Валютне регулювання і контроль	4	2		2	
	Всього	***30***	***16***		***8***	***6***
	Модуль 3					
	Тема: Організація діяльності комерційних банків					
16	Правова основа діяльності банків	2	2			
17	Банківські операції	4	2		2	
18	Кредитні операції банків	4	2			2
19	Банківська діяльність у сфері інвестицій	4	2			2

	Тема: Оцінка надійності банків					
20	Теоретичні засади банківських ризиків	4	2			2
21	Стрес – тестування	4	2			2
22	Економічна сутність фінансової стійкості	4	2			2
23	Методи оцінки фінансової стійкості	4	2	2		
	Всього	***30***	***16***	***2***	***2***	***10***
	Модуль 4					
	Тема: Основи банківського обслуговування					
24	Кредитування малого та середнього бізнесу	4	2			2
25	Кредитування зовнішньоекономічної діяльності	4	2			2
26	Інвестиційне та іпотечне кредитування	6	2		2	2
27	Операції із надання банківських послуг	4	2		2	
	Тема: Робота банківських установ із домогосподарствами					
28	Споживчі кредити	4	2		2	
29	Оцінка кредитоспроможності позичальника	4	2	2		
30	Система дистанційного банківського обслуговування	4	2		2	
	Всього	***30***	***14***	***2***	***8***	***6***
	Екзамен	30				30
	Разом	**150**	**60**	**6**	**24**	**60**

6.ТЕМИ ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ З/П	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1	
1	Тема 1 Гроші та грошові системи 1. Історія виникнення грошей 2. Суть грошей та їх функції 3. Поняття грошової системи та її елементів	2
2	Тема 2 Кредит та його суть 1. Суть кредиту, суб'єкти кредиту 2. Принципи кредитування 3. Характеристика основних видів кредиту	2
3	Тема 3 Кредитна система та її елементи 1. Структура кредитної системи 2. Функції кредитної системи 3. Небанківські фінансово-кредитні установи	2
4	Тема 4 Грошовий обіг та грошова маса 1. Суть грошового обігу 2. Структура грошового обігу 3. Поняття грошового потоку 4. Грошові агрегати 5. Грошова система та її елементи	2
5	Тема 5 Суть та основні принципи організації платіжних систем 1. Поняття платіжної системи 2. Класифікація платіжних систем України 3. Принципи реалізації роздрібних платіжних систем	2
6	Тема 6 Банківські платіжні системи 1. Переваги банківської системи платежів 2. Формати банківської системи платежів 3. Системи безпеки Інтернет - банкінгу	2
7	Тема 7 Платіжні системи в інтернеті 1. Поняття електронних грошей 2. Електронні платіжні системи України 3. Електронні платіжні системи світу	2
	Модуль 2	
8	Тема 8 Історія виникнення банківської системи 1. Зародження банківської діяльності 2. Перший етап від античності до виникнення Венеціанського банку 3. Другий етап до заснування Англійського банку 4. Третій етап становлення банківської системи 5. Четвертий етап з початку XIX століття до теперішнього часу	2
9	Тема 9 Банківська система України 1. Поняття банківської системи та рівні її побудови 2. Умови функціонування банківської системи 3. Загальні риси банківської системи 4. Специфічні риси банківської системи 5. Складові елементи банківської системи України	2
10	Тема 10 Банківські об'єднання 1. Причини створення банківських об'єднань 2. Типи інтеграційних банківських об'єднань 3. Банківські об'єднання України	2
11	Тема 11 Центральний банк, його статус та функції 1. Призначення та створення центральних банків	2

	2. Статус та основні функції центрального банку 3. Структура Національного банку України 4. Обслуговуючі функції НБУ	
12	Тема 12 Емісія грошей та організація грошового обігу 1. Суть емісії грошей та емісійних операцій 2. Роль НБУ в емісії грошей 3. Захисні елементи банкнот	2
13	Тема 13 Грошово – кредитна політика 1. Суть грошово – кредитної політики 2. Суб'єкти та об'єкти грошово – кредитної політики 3. Типи грошово – кредитної політики 4. Інструменти грошово – кредитної політики	2
14	Тема 14 Регулювання діяльності комерційних банків 1. Форми державного регулювання діяльності банків 2. Банківський нагляд 3. Функції банківського нагляду	2
15	Тема 15 Валютне регулювання і контроль 1. Поняття валютного регулювання 2. Мета і завдання валютного регулювання 3. Форми здійснення валютного регулювання 4. Поняття валютного курсу	2
	Модуль 3	
16	Тема 16 Правова основа діяльності банків 1. Суть банків та їх класифікація 2. Реєстрація банків 3. Ліквідація банків	2
17	Тема 17 Банківські операції 1. Власний капітал банку 2. Суть депозитів та депозитних операцій 3. Міжбанківський ринок 4. Активні операції банків	2
18	Тема 18 Кредитні операції банків 1. Суть кредиту та його класифікація 2. Умови банківського кредитування 3. Кредитний механізм 4. Процентна ставка за кредит	2
19	Тема 19 Банківська діяльність у сфері інвестицій 1. Фондовий ринок 2. Операції з цінними паперами 3. Класифікація цінних паперів 4. Посередницька діяльність банків	2
20	Тема 20 Теоретичні засади банківських ризиків 1. Поняття ризику банківської діяльності 2. Причини банківських ризиків 3. Класифікація банківських ризиків 4. Зміст банківських ризиків за класифікацією НБУ	2
21	Тема 21 Стрес – тестування 1. Суть та мета стрес - тестування 2. Класифікація стрес - тестів 3. Банківські ризики, за якими проводиться стрес - тестування 4. Стрес- тестування українських банків	2
22	Тема 22 Економічна сутність фінансової стійкості 1. Базові елементи стійкості комерційного банку 2. Взаємозв'язок стійкості банку з категоріями надійність та	2

	стабільність 3. Основні фактори впливу на фінансову стійкість банку	
23	Тема 22 Методи оцінки фінансової стійкості 1. Коефіцієнтний аналіз 2. Інтегральний метод 3. Рейтингова методика 4. Моделі очікуваних збитків	2
	Модуль 4	
24	Тема 24 Кредитування малого та середнього бізнесу 1. Оцінка кредитоспроможності позичальника 2. Особливості кредитування малого та середнього бізнесу 3. Особливості кредитування підприємств АПК	2
25	Тема 25 Кредитування зовнішньоекономічної діяльності 1. Суть зовнішньоекономічного кредитування 2. Класифікація кредитів 3. Основні види фінансування зовнішньоекономічної діяльності	2
26	Тема 26 Інвестиційне та іпотечне кредитування 1. Суть інвестиційного кредитування 2. Функції інвестиційного кредиту 3. Механізм банківського інвестиційного кредитування 4. Суть іпотечного кредитування та його класифікація 5. Фінансовий механізм іпотечного кредитування	2
27	Тема 27 Операції із надання банківських послуг 1. Операції банків із обслуговування платіжного обороту 2. Суть факторингової операції 3. Суть форфейтингової операції 4. Порядок здійснення лізингових операцій	2
28	Тема 28 Споживчі кредити 1. Особливості банківського кредитування фізичних осіб 2. Суть споживчого кредиту 3. Класифікація споживчих кредитів	2
29	Тема 29 Оцінка кредитоспроможності позичальника 1. Кредитоспроможність позичальника 2. Показники кредитоспроможності 3. Андерайтинг позичальника 4. Система показників кредитного скорингу	2
30	Тема 30 Система дистанційного банківського обслуговування 1. Суть дистанційного банківського обслуговування 2. Система дистанційного банківського обслуговування 3. Порівняльна характеристика традиційного та дистанційного банківського обслуговування 4. Види дистанційного банківського обслуговування	2
	Разом	60

7.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення показників грошового обігу та грошової маси	2
2	Аналіз стійкості банку	2
3	Аналіз кредитоспроможності позичальника	2
	Разом	6

8. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теорії виникнення грошей	2
2	Фінансове посередництво та етапи його еволюції	2
3	Системи обігу повноцінних грошей	2
4	Історичні моменти розвитку позикових операцій	2
5	Роль банківської системи в розвитку країни	2
6	Форми реалізації банківського нагляду	2
7	Золотовалютний резерв	2
8	Пасивні операції банку	2
9	Статутний капітал банку	2
10	Інструменти іпотечного кредитування	2
11	Види споживчого кредиту	2
12	Інтернет - банкінг	2
	Разом	24

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1	Спільні та відмінні риси небанківських фінансово - кредитних та банківських установ	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
2	Грошова маса і грошова база. Системи обігу повноцінних грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
3	Види електронних грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
4	Процедура емісії безготівкових грошей	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
5	Кредитні відносини НБУ з банківськими установами	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
6	Організація грошового обігу	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	4
7	Банківська таємниця	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
8	Комісійно - посередницькі послуги	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
9	Фінансові ризики та їх види	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
10	Об'єкти стрес – тестування центральних банків різних	Самостійна робота з навчально методичною	Усне опитування Підготовка	2

	країн	літературою	презентацій	
11	Функціональна стійкість банку	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
12	Програма мікрокредитування	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
13	Державний експортно – імпортний банк України	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
14	Основні терміни іпотечного кредитування	Самостійна робота з навчально методичною літературою	Усне опитування Підготовка презентацій	2
	Екзамен			30
	Разом			60

10.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Види контролю:

- **Поточний** - фронтальне опитування
- **Модульний** - комп'ютерне тестування
- **Підсумковий** - екзамен.

11.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем, розуміє вимогу дотримання вимог законодавства під час розв'язання професійних рішень. Застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, застосовує сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері банківської справи, володіє методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері банківської справи. Використовує професійну аргументацію до донесення інформації до фахівців і користувачів у сфері банківської справи, знає та застосовує новітні технології і інструменти у сфері банківської справи. Студент демонструє глибоке і всебічне засвоєння програми, розуміння теоретичних засад фінансового посередництва, знання нормативно-правової бази НБУ та банківського законодавства, вміє вільно проводити банківські розрахунки, аналізувати фінансовий стан банку та оцінювати ризик, проводити аналіз кредитоспроможності. Відповіді надає чіткі, логічні, з власними висновками та прикладами, без помилок
«Добре» («4»)	Студент знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем, розуміє вимогу дотримання вимог законодавства під час розв'язання професійних рішень. Не в повній мірі застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, неповноцінно застосовує сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері банківської справи, володіє методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій. Має недоліки під час професійної аргументації по донесенню інформації у сфері банківської справи, знає та застосовує новітні технології і інструменти у сфері банківської справи. Студент самостійно виконує практичні завдання, проте може припускатися незначних неточностей або помилок у розрахунках. Відповідь надає аргументовану, але без творчого підходу або з деякими огріхами в деталях.
«Задовільно» («3»)	Студент не в повному обсязі знає і розуміє теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. Не в повній мірі застосовує набуті теоретичні знання у практичній діяльності, неповноцінно застосовує сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері банківської справи. Має недоліки під час професійної аргументації по донесенню інформації у сфері банківської справи, знає та застосовує новітні технології і інструменти у сфері банківської справи. Студент засвоїв лише основний матеріал (загальна структура банківської системи, роль центрального банку, види банківських операцій), має прогалини у знаннях. Виконує лише типові завдання за зразком, має труднощі при аналізі специфічних банківських ситуацій. Відповіді надає поверхневі, неповні або фрагментарні.
«Незадовільно» («2»)	Студент демонструє відсутність знань значної частини матеріалу, незнання ключових термінів та функцій банків. Не вміє розв'язувати найпростіші фахові задачі. Відповіді на питання невірні або зовсім відсутні.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Банківська справа: навчальний посібник / Т. Б. Стечишин, Б. Л. Луців. – [2-ге вид. випр. і доповн.]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с

2. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Банківська справа» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Б. Л. Луців. — Тернопіль, 2020. – 67 с.

3. Банківська справа [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. М. Рац. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 47 с.

4. Петрук О.М. Банківська справа. Навчальний посібник/за ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця. – К.: Кондор, 2007. – 466с.

5. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак,. Н. Пайтра та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. – 2-ге. – 524 с.

ДОПОМІЖНА

1. Банківські операції [текст]: навч.посіб./ Н.І.Демчук, О.В. Довгаль, Ю.П.Владика– - Дніпро: Пороги, 2017. – с.
2. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни “Банківська система”/ Укладання: к.е.н., доц. Височанський В. Ю.– Ужгород, 2023. – 21 с.
3. Банківська система /навч.посіб./ (Л.І. Катан, Н.І.Демчук, В.Г. Бабенко-Левада, Т.О. Журавльова); за ред. І.М. Мазур. – Дніпро: Пороги, 2017. - 444 с.

13.ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття). Строк здачі – два тижні.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність. Політика оцінювання відображена в пункті 11 даного силабусу.